

ЖІНОЧІ ОБРАЗИ У РОМАНІ М.П.АРЦИБАШЕВА „САНІН”

Доп. – Прокопів І.В., ПР-63
Наук. кер. – ст. викл. Жиленко І.Р.

Головний герой роману М. П. Арцибашева – Санін. Щоб відтінити цю колоритну фігуру, письменникові знадобилися другорядні персонажі, серед яких значну роль відіграють жінки. Сам Арцибашев був невисокої думки про жінок, бо говорив: „Женщина меня интересует только как фигура, изящество, темперамент, красота лица, грациозность движений...”. Саме з таких позицій він і показав у романі жінку, призначення якої, на думку його героїв, – приносити задоволення чоловікові.

Серед жіночих образів роману Ляля Сварожич найповніше втілює санінський ідеал природної людини („Живите, как птица летает: хочется взмахнуть правым крылом – машет, надо обогнуть дерево – огибает”). На думку деяких критиків, Ляля ніби „списана” з Наташі Ростової (Л. Толстой „Війна і мир”). Письменник підкреслює її життєрадісність, безтурботність, порівнює то з кішечкою, то з метеликом, то з пташкою, милуючись її свіжістю й молодістю.

Ліда Саніна і Зіна Карсавіна є втіленням жіночості, чуттєвості, вони відзначаються силою й красою, що неодноразово підкреслює письменник, вдаючись до порівнянь із тваринним світом. „Она медленно, слегка волнуясь на ходу всем телом, как молодая красивая кобыла, спустилась с крыльца”, – пише Арцибашев про Ліду. Долі обох героїнь дещо схожі. На початку роману вони щасливі, задоволені життям, прагнуть пізнати щось нове, незвідане, але, зіткнувшись з не зовсім романтичними сторонами життя, відчують гіркоту образи і приниження. У житті обох важливу роль відіграє Санін. Сестру він рятує у момент відчаю і вчить своєму баченню життя. Карсавіна ж сама стає його „жертвою”.

Змістом життя героїнь є кохання. І, мабуть, в думках Ліди виражена гірка правда про жінку: „...ей стало больно и обидно, что она – женщина и что всегда, пока она будет молода, сильна,

здорова и красива, лучшие силы ее пойдут на то, чтобы отдаваться мужчинам, доставлять им наслаждение и тем больше презираться ими, чем больше наслаждения она доставит им и себе”.

Отже, за допомогою жіночих образів роману письменник по своєму вирішує проблему ролі й місця жінки в суспільстві. І чи не риторично звучить питання з вуст Юрія Сварожича: „Если лишитъ мир женской чистоты, так похожей на первые весенние, еще совсем робкие, но такие прекрасные и трогательные цветы, то что же святого останется в человеке?..”

СУМЩИНА НА СТОРІНКАХ РОМАНУ

М.П. АРЦИБАШЕВА „САНІН”

Доп. – Заскока В., ПР-62

Наук. кер. – ст. викл. Жиленко І.Р.

Під час дослідження життєвого і творчого шляху М. Арцибашева був виявлений його тісний зв'язок із Сумщиною. Майже всі твори письменника живописно змальовують рідні місця: монастирську гору, сонячні поля та красиві ліси, чисту, мов скло, річку. Є. Агафонов писав, що він спілкувався з Арцибашевим протягом 30 років, іноді вони не бачилися роками, але завжди при зустрічах думками линули до „милой Ахтырки”.

Рідне місто знаходить своє відображення й у романі „Санін” (1907 р.). Письменник показує життя провінційного міста початку ХХ ст., якому не дає назви. Герої говорять про нього так: „маленьке містечко”, „маленьке повітове місто”, „заросле й річкове містечко”, (Сварожич), „наша глухомань” (Ліда), „патріархальне містечко” (Волошин). Головною спорудою міста був монастир. Арцибашев писав у романі: „Все больше выяснясь и вырастая, показалась гора, на которой блестели главы и белели стены монастыря”; „День был праздничный, и из города много народа понаехало гулять и купаться”. У свою чергу в довідкових та художньо-документальних книгах сказано: „Наприкінці ХІХ століття